

En hälso- och sjukvårdsetisk värdegrund: hälso- och sjukvårdsvision, grundläggande värderingar och hälso- och sjukvårdsetiska principer inom ramen för en hälso- och sjukvårdsetisk plattform.
(2 bilagor)

ÄRENDET

HSN koncernledning och landstingskontoret gavs 1999-06-22 i uppdrag av HSN att utreda förutsättningarna för en värdighetsgaranti inom ramen för projektet ”Patienten har rätt - att stärka patientens ställning”.

I HSN koncernlednings tjänsteutlåtande den 25 maj 1999, HSN 9902-0128 ”Yttrande över skrivelse till landstingsstyrelsen om *Värdighetsgaranti för trygghet i vården*” framgår bl.a. att en uttalad värdighetsgaranti är ett sätt att möta behovet av tydligt formulerade mål för vård och omsorg för att skapa trygghet i vården. Att stärka patientens ställning vad gäller delaktighet i den medicinska behandlingen, omvårdnaden och tillgängligheten innebär ytterst att kvalitetssäkra vården.

HSNstaben har, som en del i den pågående processen ”Patienten har rätt – att stärka patientens ställning”, ytterligare fördjupat dialogen genom ett samråd kring ett förslag till hälso- och sjukvårdsetisk plattform.

Med utgångspunkt i direktiven utgör Hälso- och sjukvårdsnämndens allmänna utskott styrgrupp för projektet ”Patienten har rätt –att stärka patientens ställning”. Sedan hösten 1999 arbetar projektledningen med att vidareutveckla frågan om hur man kan stärka patientens ställning ytterligare bl.a. med utgångspunkt från det av Landstingsfullmäktige antagna policydokumentet *Vård i Dialog* och rättighetskatalogen/handboken *Att stärka patientens ställning – handbok för patienter och personal*, i form av en hälso- och sjukvårdsetisk plattform med ett serviceåtagande.

Den 24 april 2001 beslöt HSN att det förslag till en hälso- och sjukvårdsetisk plattform för hälso- och sjukvården som skall vara en grund för all den hälso- och sjukvård som finansieras av Stockholms läns landsting skulle sändas ut för samråd. Förslaget var under hösten 2001 föremål för ett brett samråd och en diskussion med alla berörda. Samrådet innehöll en hälso- och sjukvårdsetisk vision, fyra värdegrunder samt grundläggande principer. Vidare innehöll förslaget en beskrivning om hur normer, handlingsregler, prioriteringar och kvalitetsarbete ska kunna förverkligas i hälso- och sjukvården genom ett värdebaserat ledarskap.

Syftet har primärt varit att systematisera och förtydliga gällande värderingar och synsätt och ge de etiska ståndpunkterna en tydligare struktur.

Bilagor

1. HSNstabens synpunkter
2. Värdegrund för hälso- och sjukvården i Stockholms läns landsting

FÖRSLAG TILL BESLUT

Hälso- och sjukvårdsnämnden föreslås besluta

- att föreslå landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige
- att anta en värdegrund för hälso- och sjukvården innehållande
  - * En hälso- och sjukvårdsetisk vision
  - * Grundläggande värderingar
  - * Hälso- och sjukvårdsetiska principer
 inom ramen för en hälso- och sjukvårdsetisk plattform enligt bilaga 2.
- att för egen del besluta
- att ge HSNstaben och sjukvårdsstyrelserna i uppdrag att verka för att värdegrunden inom ramen för den hälso- och sjukvårdsetiska plattformen bildar bas för utveckling och arbetssätt inom hälso- och sjukvården
- att ge HSNstaben och sjukvårdsstyrelserna i uppdrag att utveckla kvalitativ uppföljning av värdegrundens tillämpning
- att omedelbart justera beslutet.

HSNstabens SYNPUNKTER

Att skapa förutsättningar för att bedriva en vård med hög etisk kvalitet är en gemensam angelägenhet för förtroendevalda och anställda, för beställare och utförare, för ledare och medarbetare inom Stockholms läns landsting.

Av den anledningen inbjöd Stockholms läns landsting alla som arbetar med hälso- och sjukvård, patient- och handikapporganisationer, fackliga organisationer, företrädare för svenska kyrkan, företrädare för kyrkliga samfund m.fl att delta i samråd och diskussion om en hälso- och sjukvårdsetisk plattform för landstinget. Kärnan i förslaget till hälso- och sjukvårdsetisk plattform är en värdegrund. Denna värdegrund består av tre delar:

- * En hälso- och sjukvårdsetisk vision
- * Grundläggande värderingar

* Hälso- och sjukvårdsetiska principer

Samrådet har handlat om innehållet i skriften ”Förslag till hälso- och sjukvårdsetisk plattform i Stockholms läns landsting” och om hur de föreslagna grundläggande värderingarna, visionen och de hälso- och sjukvårds principerna ska kunna förverkligas i det dagliga hälso- och sjukvårdsarbetet. Det förslag som här presenteras är baserat på en omfattande dialog och diskussion med beställare och utförare, patientföreträdare, ledare och medarbetare inom Stockholms läns landsting.

Av de svar som inkom från ett stort antal företrädare för vården, skilda patient- och handikapporganisationer, fackliga organisationer m.fl., framgick att man instämde i förslaget att hälso- och sjukvården måste bygga på en värdegrund som alla är överens om och vilken är vägledande för hela verksamheten.

Denna värdegrund ska prägla såväl ledarskap som samarbete ute i vården och komma till uttryck i bemötande av patienter och närstående. Den ska också påverka arbetsmiljön positivt och leda till att medarbetarna upplever förhöjd arbetstillfredsställelse och därmed bidra till minskad risk för psykisk ohälsa.

Värdegrunden ska också ligga till grund för hur de ekonomiska resurserna fördelas. De medel som landstinget beslutar om ska kunna relateras till värdegrunden. Ekonomiska beslut ska göra det möjligt att uppnå kvalitativa mål, vilka bestäms av de värderingar som styr verksamheten. Värderingar ger innehåll åt ord som god och hög i uttryck som ”god omvårdnad” och ”hög kvalitet”. Genom att nu lyfta fram och tydliggöra meningen med de grundläggande värderingarna och de kvalitetskrav dessa medför, kan ledningen skapa en mer motsägelsefri och tydlig ekonomisk planering och samtidigt finna sätt att utvärdera resultat och uppfyllelse av de kvalitativa målen.

Den del av den hälso- och sjukvårdsetiska plattformen som här kallas värdegrund ska fastställas av landstingsfullmäktige och sedan läggas in i de vårdavtal som träffas.

Värdegrunden ska framöver gälla för all vård som landstinget ansvarar för, i egenskap av huvudman för den offentligt finansierade hälso- och sjukvården i länet.

Beställarorganisationen kommer att utifrån den fastställda värdegrunden formulera de krav och förväntningar som kommer att ställas på produktionen. Utifrån den hälso- och sjukvårdsetiska värdegrunden ska

sedan verksamhetsansvariga formulera normer och handlingsregler som ska genomsyra det praktiska hälso- och sjukvårdsarbetet.

Parallellt utformar en arbetsgrupp inom ramen för projektet ett förslag till "Serviceåtaganden" med utgångspunkt från konkretiseringar av vilka förväntningar patienter och närstående kan ställa på hälso- och sjukvården i syfte att stärka patientens ställning.

Lars-Bertil Arvidsson

Gunnel Blomgren